

UNIT 6

W.S.U. คอมพิวเตอร์

รู้กฎหมายดิจิทัล เพื่อปกป้องผู้ป่วย วิชาชีพ และตนเอง

สำหรับนักศึกษาพยาบาล • วิชาการรู้ดิจิทัล

01

เรียนจบแล้ว ต้อง “ตัดสินใจได้”

01

แยกแยะ

จำแนกพฤติกรรมเสี่ยง
ที่อาจเข้าข่ายความผิด

02

ประเมิน

วิเคราะห์สถานการณ์ออนไลน์
ในบริบทงานพยาบาล

03

ปฏิบัติ

หยุด-ตรวจ-ปกป้อง
ก่อนโพสต์ ส่งต่อ หรือเข้าระบบ

คำถามนำ: “ทำได้ทางเทคนิค” แปลว่า “ทำได้ตามกฎหมาย” หรือไม่?

กฎหมายนี้คุ้มครองทั้ง “ระบบ-ข้อมูล-สังคม”

01 **ระบบ** ห้ามเจาะ ขัดขวาง หรือทำให้ระบบทำงานผิดปกติ

02 **ข้อมูล** ห้ามเข้าถึง ดักจับ แก้ไข หรือทำลายโดยมิชอบ

03 **สังคม** ควบคุมข้อมูลเท็จบางประเภท ภาพตัดต่อ และเนื้อหาผิดกฎหมาย

บริบทพยาบาล: HIS/EMR • บัญชีผู้ใช้ • รูปผู้ป่วย • แชตกลุ่ม • โซเชียลมีเดีย

อย่าใช้สิทธิ์ที่ “ไม่ได้รับอนุญาต”

รหัสผ่านของเพื่อน

- เข้าถึง “ระบบ” โดยมีชอบ — มาตรา 5
- ล่วงรู้และเปิดเผยมาตรการป้องกัน — มาตรา 6
- เข้าถึง “ข้อมูล” โดยมีชอบ — มาตรา 7
- ดักจับข้อมูลระหว่างส่ง — มาตรา 8

สิทธิ์เข้าถึงเวชระเบียน

หลักง่าย

มีบัญชีผู้ใช้
ไม่ได้แปลว่า
ดูได้ทุกข้อมูล

ทางปฏิบัติ: ใช้บัญชีตนเอง • เข้าถึงเท่าที่จำเป็น • ออกจากระบบทุกครั้ง

แก้ไขไฟล์ ลบข้อมูล หรือทำระบบล่ม ก็มีความเสี่ยง

มาตรา 9

ทำให้ข้อมูลของผู้อื่น
เสียหาย ทำลาย แก้ไข
เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติม
โดยมิชอบ

มาตรา 10

รบกวน ขัดขวาง
หรือทำให้ระบบของผู้อื่น
ทำงานไม่ได้ตามปกติ

ตัวอย่าง: ทดลองโปรแกรมในระบบจริง • ลบ Log • เปลี่ยนผลตรวจ • ส่งไฟล์จากระบบค้าง

“ข้อมูลเท็จ” ไม่ได้ผิดมาตรา 14 ทุกกรณี

มาตรา 14 มุ่งที่ข้อมูลคอมพิวเตอร์บางประเภท

- ข้อมูลบิดเบือน/ปลอม/เท็จ ที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน
- ข้อมูลเท็จที่กระทบความมั่นคง ความปลอดภัยสาธารณะ หรือทำให้ประชาชนตื่นตระหนก
- ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงหรือการก่อการร้าย
- ข้อมูลลามกที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้
- เผยแพร่หรือส่งต่อ โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลตามข้างต้น

ข้อพิพาทหมิ่นประมาท มีกรอบกฎหมายอื่นร่วมด้วย

กดแชร์ต่อ ก็ต้องรู้ว่าแชร์อะไร

1

หยุด

อย่ารีบแชร์
เพราะตกใจ

2

ตรวจ

แหล่งที่มา
วันที่ และบริบท

3

เทียบ

เช็กหน่วยงาน
วิชาชีพ/รัฐ

4

ปกป้อง

ตัดข้อมูล
ระบุตัวผู้ปวย

5

รายงาน

แจ้งผู้รับผิดชอบ
เมื่อพบเหตุ

ก่อนโพสต์เรื่องสุขภาพ ถาม 3 ข้อ

จริงหรือไม่? จำเป็นหรือไม่? ระบุตัวผู้ปวยได้หรือไม่?

ภาพผู้ป่วยหนึ่งภาพ อาจกระทบหลายกฎหมาย

พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์

ภาพตัดต่อ/ดัดแปลงที่ทำให้เสียชื่อเสียง
อับอาย หรือถูกเกลียดชัง — มาตรา 16

จริยธรรมวิชาชีพ

รักษาความลับ เคารพศักดิ์ศรี
และความไว้วางใจของผู้ป่วย

ก่อนถ่าย / ก่อนส่ง / ก่อนโพสต์

- มีฐานอำนาจหรือความยินยอมที่เหมาะสม
- จำเป็นต่อการดูแลหรือการเรียนจริงหรือไม่
- ปิดชื่อ ใบหน้า เลข HN และข้อมูลแวดล้อม
- ใช้ช่องทางที่หน่วยงานอนุญาต

หมายเหตุ: ข้อมูลสุขภาพเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

กรณีศึกษา: รูปเวชระเบียนในแชตกลุ่ม

สถานการณ์

นักศึกษาถ่ายภาพหน้าจอเวชระเบียน
เพื่อถามเพื่อนในกลุ่มแชต
ภาพเห็นชื่อ-เลข HN-ผลตรวจ
จากนั้นมีคนส่งต่อออกนอกกลุ่ม

คิดเป็นลำดับ

- สิทธิเข้าถึง: จำเป็นต่อหน้าที่หรือไม่?
- ข้อมูลใดระบุตัวผู้ป่วยได้?
- การถ่าย/ส่ง ใช้ช่องทางที่อนุญาตหรือไม่?
- ผู้ส่งต่อ “รู้” อะไรเกี่ยวกับเนื้อหา?
- ควรหยุดเหตุและรายงานใครทันที?

คำตอบที่ดี: กฎหมาย + นโยบายองค์กร + จริยธรรม

พลเมืองดิจิทัลที่ดี “รู้ก่อนคลิก”

- 1 ใช้สิทธิ์เท่าที่ได้รับอนุญาต
- 2 ไม่แกล้ง ลบ ดักจับ หรือรบกวนระบบ
- 3 ตรวจสอบข้อมูลก่อนโพสต์หรือส่งต่อ
- 4 ปกป้องข้อมูลและศักดิ์ศรีผู้ปวย
- 5 เก็บหลักฐาน-หยุดเหตุ-รายงานทันที

EXIT TICKET

ถ้าเห็นเพื่อนแชร์ข้อมูลผู้ปวย
คุณจะทำ “สิ่งแรก” อะไร?